



C/2026/1791

31.3.2026

**Motivering van de Raad: Standpunt (EU) nr. 1/2026 van de Raad in eerste lezing met het oog op de vaststelling van een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, Richtlijn 2006/118/EG betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand en Richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid**

(C/2026/1791)

**I. INLEIDING**

1. Op 22 juni 2022 heeft de Commissie een voorstel aangenomen voor een richtlijn tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (kaderrichtlijn water), Richtlijn 2006/118/EG betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand (grondwaterrichtlijn) en Richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid (richtlijn milieukwaliteitsnormen) <sup>(1)</sup>.
2. Op 24 januari 2023 zijn het Comité van de Regio's en het Economisch en Sociaal Comité geraadpleegd. Op 22 februari 2023 heeft het Europees Economisch en Sociaal Comité zijn advies over het voorstel uitgebracht <sup>(2)</sup>.
3. Op 19 juni 2024 heeft het Coreper een mandaat voor onderhandelingen met het Europees Parlement aangenomen <sup>(3)</sup>.
4. Op 24 april 2024 heeft het Europees Parlement zijn standpunt in eerste lezing vastgesteld met 452 stemmen voor, 43 tegen en 83 onthoudingen <sup>(4)</sup>.
5. Op 28 januari, 20 mei, 17 juni en 23 september 2025 hebben er vier trialogen plaatsgevonden. Het voorzitterschap heeft het Coreper herziene mandaten voorgesteld tijdens zijn vergaderingen van 14 mei, 13 juni en 17 september 2025. Naast de politieke trialogen werden er 34 technische bijeenkomsten gehouden.
6. Op 8 oktober 2025 heeft het Comité van permanente vertegenwoordigers de tekst bestudeerd met het oog op een akkoord en heeft het zijn goedkeuring gehecht aan het definitieve compromis dat uit de trialogen is voortgevloeid <sup>(5)</sup>. De goedgekeurde tekst is verspreid als bijlage bij document 13706/25.
7. Op 21 oktober 2025 heeft de Commissie milieubeheer, klimaat en voedselveiligheid (ENVI) van het Europees Parlement haar goedkeuring gehecht aan de tekst. Vervolgens heeft de voorzitter van de Commissie ENVI diezelfde dag een brief gestuurd naar de voorzitter van het Comité van permanente vertegenwoordigers waarin hij aangaf dat hij de Commissie ENVI en de plenaire vergadering zou aanbevelen het standpunt van de Raad, mits bijgewerkt door de juristen-linguïsten, zonder amendementen goed te keuren.

**II. DOELSTELLING**

8. In 2019 heeft de Commissie een geschiktheidscontrole van de EU-waterwetgeving uitgevoerd, die betrekking had op de kaderrichtlijn water, de richtlijn milieukwaliteitsnormen, de grondwaterrichtlijn en de overstromingsrichtlijn <sup>(6)</sup>. Uit die geschiktheidscontrole bleek dat, hoewel de wetgeving grotendeels geschikt was voor het beoogde doel, er ruimte voor verbetering was met betrekking tot de aanpak van chemische verontreiniging.
9. Dit voorstel tot wijziging van de kaderrichtlijn water, de grondwaterrichtlijn en de richtlijn milieukwaliteitsnormen heeft tot doel de bijlagen bij deze richtlijnen met de lijsten van verontreinigende stoffen en kwaliteitsnormen te actualiseren, de monitoring van chemische mengsels te verbeteren, toekomstige actualiseringen op basis van wetenschappelijke bevindingen te stroomlijnen, de toegang tot en de transparantie en het hergebruik van gegevens te verbeteren en nieuwe normen vast te leggen voor een reeks zorgwekkend wordende stoffen.

<sup>(1)</sup> Doc. ST 14265/22 + ADD 1-3.

<sup>(2)</sup> PB C 146 van 27.4.2023, blz. 41.

<sup>(3)</sup> Doc. ST 11383/24.

<sup>(4)</sup> Doc. ST 10562/24.

<sup>(5)</sup> Doc. ST 13321/25.

<sup>(6)</sup> Doc. 15101/19 + ADD 1.

### III. ANALYSE VAN HET STANDPUNT VAN DE RAAD IN EERSTE LEZING

10. Op basis van het Commissievoorstel hebben het Europees Parlement en de Raad onderhandeld met het oog op een akkoord in de fase van het standpunt van de Raad in eerste lezing. De tekst van het ontwerpstandpunt van de Raad stemt volledig overeen met het compromis tussen de twee wetgevers.

11. Om de onderhandelingen te vergemakkelijken, werden de politieke kwesties gegroepeerd in vijf clusters: a) aandachtstoffenlijst, b) monitoring, c) rapportage d) stoffen en e) horizontale kwesties. Het tijdens de dialoog van 23 september 2025 bereikte akkoord dat wordt weergegeven in het standpunt van de Raad in eerste lezing, bevat de volgende belangrijke politieke kwesties:

#### a) **aandachtstoffenlijst**

12. De aandachtstoffenlijsten voor grondwater en oppervlaktewater moeten binnen twee jaar bij uitvoeringshandeling worden vastgesteld en vervolgens om de drie jaar worden herzien. De lidstaten moeten elke stof of groep stoffen op de aandachtstoffenlijst gedurende 24 maanden monitoren op geselecteerde representatieve meetstations. De monitoringperiode begint binnen zes maanden na de opstelling van de aandachtstoffenlijsten, maar de bemonstering en de analyse hoeven niet aan het begin van die periode te beginnen. Stoffen op de lijst voor grondwater moeten ten minste eenmaal per jaar worden gemonitord. Stoffen op de lijst voor oppervlaktewater moeten ten minste tweemaal per jaar worden gemonitord, en ten minste eenmaal per jaar voor biota en sediment.

13. De aandachtstoffenlijsten zijn beperkt tot maximaal vijf stoffen of groepen stoffen voor grondwater en tien stoffen of groepen stoffen voor oppervlaktewater. Microplastics en indicatoren van resistentie tegen antimicrobiële stoffen worden alleen opgenomen als er betrouwbare bemonsterings- en analysemethoden beschikbaar zijn. De Commissie is belast met de ontwikkeling van dergelijke methoden binnen 18 maanden.

14. Het ECHA moet wetenschappelijke verslagen opstellen om de Commissie te ondersteunen bij de selectie van stoffen voor de aandachtstoffenlijst, rekening houdend met een breed scala aan wetenschappelijke informatie, waaronder de aanbevelingen van de gemeenschappelijke uitvoeringsstrategie in het kader van de kaderrichtlijn water.

#### b) **monitoring**

15. Wat betreft de monitoringfrequentie van stoffen die zich gedragen als alomtegenwoordige PBT's, mogen de lidstaten deze stoffen minder intensief monitoren dan voor prioritair stoffen vereist is, maar deze monitoring moet ten minste om de drie jaar plaatsvinden, tenzij het gebruik of de emissie van de stof, dan wel de technische kennis en het oordeel van deskundigen, een ander interval rechtvaardigen.

16. Wat seizoensgebonden verschillen in de monitoring betreft, moeten de lidstaten bij de planning van hun monitoring rekening houden met pieken in het drugsgebruik. Digitalisering van de monitoring wordt aangemoedigd.

17. Effectgerichte monitoring is verplicht voor oestrogene stoffen in oppervlaktewater gedurende een periode van twee jaar, zodat de Commissie gegevens kan verzamelen. De Commissie stelt de technische specificaties voor deze monitoring vast bij uitvoeringshandeling. Om ervoor te zorgen dat de lidstaten voldoende tijd hebben om zich voor te bereiden, is het aantal monitoringlocaties beperkt en worden de via deze methode verzamelde gegevens niet meegenomen bij de beoordeling van de toestand aan het einde van de zesjarige cyclus waarin deze twejarige monitoring zal plaatsvinden.

18. Wat de gemeenschappelijke monitoringfaciliteit betreft, bevat de kaderrichtlijn water een bepaling met een stapsgewijze aanpak: eerst beoordeelt de Commissie de haalbaarheid en vervolgens de mogelijke oprichting van de faciliteit. Het gebruik van de faciliteit door de lidstaten is vrijwillig.

#### c) **rapportage**

19. Wat de rapportage betreft, bevat het standpunt van de Raad in eerste lezing de volgende elementen:

— de toestand zal verder worden gerapporteerd in de zesjaarlijkse stroomgebiedbeheerplannen (SGBP);

— de bestaande bepaling over het tussentijds verslag over het maatregelenprogramma wordt geschrapt;

— monitoringgegevens met betrekking tot biologische kwaliteitselementen in oppervlaktewateren moeten om de drie jaar worden gerapporteerd;

- monitoringgegevens met betrekking tot chemische kwaliteitselementen in oppervlaktewater en grondwater moeten om de twee jaar worden gerapporteerd. De lidstaten worden aangemoedigd om hierover op vrijwillige basis jaarlijks verslag uit te brengen;
- nieuwe rapportageverplichtingen moeten volledig worden afgestemd op de bestaande mechanismen voor elektronische gegevensverstrekking;
- de lidstaten kunnen aanvullende kaarten verstrekken met de informatie over de toestand.

d) **stoffen**

20. Wat stoffen betreft, bevat het standpunt van de Raad in eerste lezing de volgende hoofdelementen:

- over PFAS: de som van PFAS voor grondwater is in overeenstemming met de drinkwaterrichtlijn, waarin een kwaliteitsnorm is vastgesteld voor de som van 20 PFAS. De afstemming op de drinkwaterrichtlijn is dynamisch en eventuele aanpassingen voor drinkwater zijn automatisch van toepassing op grondwater. Gezien de nieuwe wetenschappelijke kennis en het betere inzicht in de schadelijkheid van deze stoffen, wordt voor grondwater bovendien een kwaliteitsnorm opgenomen voor de som van 4 PFAS die worden geacht een groot risico voor de gezondheid van de mens en voor het milieu in te houden. Voor oppervlaktewater wordt trifluorazijnzuur (TFA) toegevoegd aan de som van 24 PFAS. Bij de volgende toetsing moet de Commissie voor zowel grondwater als oppervlaktewater nagaan of TFA een afzonderlijke kwaliteitsnorm moet krijgen of deel moet blijven uitmaken van de som van PFAS. De Commissie moet ook overwegen kwaliteitsnormen voor het PFAS-totaal vast te stellen;
- over bestrijdingsmiddelen: voor grondwater wordt een kwaliteitsnorm voor niet-relevante metabolieten van bestrijdingsmiddelen vereenvoudigd. Daarnaast moet de Commissie bij uitvoeringshandeling een lijst van bekende metabolieten van bestrijdingsmiddelen opstellen, met vermelding of die al dan niet relevant zijn. Die lijst moet binnen 24 maanden na de inwerkingtreding van deze wijzigingsrichtlijn worden aangenomen en daarna worden bijgewerkt in overeenstemming met de SGBP-cyclus. Voor oppervlaktewater wordt de oorspronkelijk door de Commissie voorgestelde milieukwaliteitsnorm (MKN) voor het totaal aan bestrijdingsmiddelen vervangen door een MKN voor de som van de bestrijdingsmiddelen die reeds zijn opgenomen in de lijst van prioritaire stoffen die moeten worden gemonitord (met uitzondering van de vier bestrijdingsmiddelen die moeten worden gemonitord in biota of sediment en glyfosaat) met een waarde van 0,2 µg/l voor zoet water;
- over bisfenolen: bisfenol-A wordt aangewezen als prioritaire gevaarlijke stof en wordt daarom toegevoegd aan de lijst van stoffen in bijlage I bij de richtlijn milieukwaliteitsnormen;
- over de schrapping van stoffen: atrazine wordt geschrapt;
- over sommen en totalen: in de grondwaterrichtlijn wordt opnieuw een bijlage V opgenomen met “te toetsen stoffen”, met daarin een opsomming van de som(men) van geselecteerde geneesmiddelen naar werking en de som van bisfenolen die bij een volgende toetsing in overweging moeten worden genomen. Evenzo wordt een nieuwe bijlage III met “te toetsen stoffen” aan de richtlijn milieukwaliteitsnormen toegevoegd, met daarin de som van bisfenolen, de som(men) van geselecteerde bestrijdingsmiddelen naar werking en de som(men) van geselecteerde geneesmiddelen naar werking die bij een volgende toetsing in overweging moeten worden genomen. Voor de volgende toetsing moet de Commissie ook overwegen om voor oppervlaktewater MKN vast te stellen voor een totaal aan bestrijdingsmiddelen, een totaal aan geneesmiddelen en een totaal aan bisfenolen, en om voor grondwater kwaliteitsnormen vast te stellen voor een totaal aan geneesmiddelen en een totaal aan bisfenolen, ondersteund door passende monitoringmethoden, die echter niet in de nieuwe bijlagen III en V zijn opgenomen.

e) **horizontale kwesties: definities, maatregelen aan de bron, grensoverschrijdende samenwerking, grondwaterecosystemen, het voorkomen van achteruitgang en daarmee verband houdende vrijstellingen, uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, toegang tot de rechter, en termijnen, naleving, omzetting en toetsing**

21. Wat de definities betreft, zijn zowel “prioritaire stoffen” als “prioritaire gevaarlijke stoffen” aangepast aan de herinvoering van artikel 16. In de definitie van “stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen” werd gespecificeerd dat dergelijke verontreinigende stoffen niet of niet langer als prioritaire stoffen worden aangemerkt, maar in significante hoeveelheden worden geloosd of afgezet in een stroomgebied of deelstroomgebied van het grondgebied van een bepaalde lidstaat. Het standpunt van de Raad in eerste lezing voegt ook twee nieuwe definities toe, namelijk “op effect gebaseerde triggerwaarde” en “achteruitgang van de toestand van een waterlichaam”, om rekening te houden met de relevante nieuwe bepalingen die in de kaderrichtlijn water zijn opgenomen, en voegt de definitie van “voor menselijke consumptie bestemd water” toe om deze in overeenstemming te brengen met de drinkwaterrichtlijn.

22. Wat maatregelen aan de bron betreft, moeten de lidstaten bij het opstellen van hun maatregelenprogramma eerst beheersingsmaatregelen aan de bron overwegen, in overeenstemming met de desbetreffende sectorale wetgeving van de Unie, en vervolgens, indien nodig, maatregelen om het risico van bestaande verontreiniging te verminderen. Dit houdt ook verband met de herinvoering van artikel 16 en de verplichting voor de Commissie om voorstellen voor beheersingsmaatregelen in te dienen om lozingen, emissies en verliezen van de prioritaire gevaarlijke stoffen binnen twintig jaar na de aanwijzing ervan als prioritaire gevaarlijke stoffen stop te zetten of geleidelijk te beëindigen.
23. De bepalingen over grensoverschrijdende samenwerking worden gestroomlijnd. In de tekst wordt ook verduidelijkt dat een lidstaat die zich voor uitzonderlijke omstandigheden gesteld ziet, met name extreme overstromingen, langdurige droogten of significante verontreinigingsincidenten, niet alleen andere getroffen lidstaten en autoriteiten voor de coördinatie van internationale stroomgebieden, maar ook de Commissie op de hoogte moet brengen.
24. Wat grondwaterecosystemen betreft, wordt erkend dat meer kennis moet worden verzameld over de aanwezigheid, het belang en de gevoeligheid ervan, teneinde ze in de toekomst te kunnen beschermen. De Commissie moet in het kader van de gemeenschappelijke uitvoeringsstrategie met de lidstaten samenwerken om een methode te ontwikkelen voor het vaststellen van de aanwezigheid van grondwaterecosystemen. Zodra een betrouwbare methode beschikbaar is, beoordelen de lidstaten de aanwezigheid van grondwaterecosystemen in grondwaterlichamen waarvan de kenmerken het bestaan ervan zouden kunnen staven. Indien de aanwezigheid wordt geverifieerd, moeten de lidstaten strengere normen vaststellen om die ecosystemen te beschermen, tenzij de normen die eerder waren vastgesteld om de gezondheid van de mens te beschermen al voldoende streng zijn.
25. Er wordt een definitie van achteruitgang ingevoerd die overeenstemt met de bestaande jurisprudentie, evenals twee aanvullende vrijstellingen uit hoofde van artikel 4 van de kaderrichtlijn water, waarbij tijdelijke achteruitgang en achteruitgang door verplaatsing niet als een inbreuk op de kaderrichtlijn water mogen worden beschouwd. De vrijstellingen bevatten bepaalde waarborgen om ervoor te zorgen dat de doelstellingen van de kaderrichtlijn water niet in gevaar worden gebracht, met name met betrekking tot drinkwater.
26. Wat de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid betreft, moet de Commissie binnen drie jaar na de inwerkingtreding van deze wijzigingsrichtlijn een verslag opstellen om met name te beoordelen of het haalbaar is producenten die in de EU producten met prioritaire stoffen en prioritaire gevaarlijke stoffen in de handel brengen, te verplichten bij te dragen in de kosten van de overeenkomstig de kaderrichtlijn water opgezette monitoring-programma's.
27. In de kaderrichtlijn water worden nieuwe overwegingen en een nieuw artikel met betrekking tot de toegang tot de rechter ingevoegd.
28. Wat termijnen en naleving betreft, biedt het standpunt van de Raad in eerste lezing de lidstaten aanzienlijke flexibiliteit met betrekking tot de zogenaamde "mutatis mutandis"-clausule, en wel als volgt:
- de termijn voor het bereiken van een goede chemische toestand van het grondwater met betrekking tot de nieuw geïntroduceerde stoffen kan worden verlengd tot 2039, en in bepaalde omstandigheden tot één bijwerking van het SGBP, namelijk 2045;
  - voor oppervlaktewater worden dezelfde verlengingen voorgesteld voor de nieuw geïntroduceerde prioritaire stoffen, en de termijn voor naleving van de herziene MKN voor prioritaire stoffen kan worden verlengd tot 2033, met een mogelijke extra verlenging tot 2039;
  - de lidstaten kunnen voor zowel grond- als oppervlaktewater de termijnen verlengen tot meer dan één cyclus in gevallen waarin de natuurlijke omstandigheden ervoor zorgen dat de doelstellingen niet binnen die periode kunnen worden bereikt;
  - voor drempelwaarden en stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen, met een op EU- of nationaal niveau vastgestelde MKN, moeten de lidstaten een goede chemische toestand van grondwater en oppervlaktewater hebben bereikt vóór het einde van het SGBP dat volgt op de vaststelling van de waarden of de MKN, met een mogelijke verlenging met één bijwerking van het SGBP;
  - er wordt een voorlopig maatregelenprogramma voor nieuw geïdentificeerde stoffen in grond- en oppervlaktewater ingevoerd, waarin de aanpak wordt overgenomen die voor nieuw geïdentificeerde stoffen in oppervlaktewater werd gevolgd bij de herziening van de richtlijn milieukwaliteitsnormen van 2013;
  - de omzettingsdatum is vastgesteld op 21 december 2027, om ervoor te zorgen dat in het vierde SGBP rekening kan worden gehouden met de vereisten in verband met de herziene normen.

29. Ten slotte zullen de bijlagen met een lijst van verontreinigende stoffen om de zes jaar worden bijgewerkt. De verslagen van het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) zullen volgens dezelfde cyclus worden gepubliceerd, met uitzondering van het eerste ECHA-verslag, dat na vier jaar moet worden gepubliceerd. De artikelen 16 en 17 van de kaderrichtlijn water worden opnieuw opgenomen, zodat de herziening van de bijlagen via de gewone wetgevingsprocedure verloopt.

#### IV. CONCLUSIE

30. Het standpunt van de Raad in eerste lezing over deze wijzigingsrichtlijn komt overeen met het compromis dat de Raad en het Europees Parlement met behulp van de Commissie hebben bereikt. Zodra ze zijn vastgesteld, zal met de voorgestelde wijzigingen van de bestaande richtlijnen de tekortkoming worden verholpen die in de Refit-evaluatie aan het licht is gekomen en zal het niveau van bescherming van het milieu en de gezondheid van de mens tegen de schadelijke effecten van chemische verontreiniging worden verhoogd.

---